

Eckhard Frick
Margret Fühles

Być twórczym przed Panem

Bibliodrama
i ćwiczenia duchowne

Przekład
Krystyna Sztuka

Wydawnictwo WAM ■ Księża Jezuici
Kraków 2013

Przedmowa

Książka ta powstała w wyniku naszych wspólnych doświadczeń w stosowaniu dwóch metod, o których będzie mowa: ćwiczeń duchownych św. Ignacego i bibliodramy.

Przedstawione w niej rozważania zawdzięczamy szczególnie wypowiedziom rekolektantów i uczestników naszych sesji, ale też praktyce wyniesionej zarówno z ćwiczeń, jak i z bibliodramy. Zawarte są tu także nasze osobiste refleksje i przeżycia, których doświadczyliśmy podczas prowadzenia zajęć i towarzyszenia innym w obu tych metodach.

W ostatnich latach ubogaciła nas również wymiana doświadczeń w ramach europejskiego forum „Ćwiczenia ignacjańskie i bibliodrama”. Przedstawiliśmy na nim następujący opis obu metod:

„*Bibliodrama* polega na rozważaniu tekstu biblijnego wspólnie odczytywanego w grupie. Uczestnicy dzielą się własnym rozumieniem przeczytanej treści w swoim aktualnym «tu i teraz» przez odgrywanie scen biblijnych bądź przez inne formy artystycznej ekspresji. Każdy z uczestników przedstawia autorską interpretację postaci, wydarzeń i opisów biblijnych,

które w indywidualnej perspektywie jego życia zyskują nowy sens i znaczenie. Jednocześnie uczestnicy wzbogacają się nawzajem poprzez nowe zrozumienie tekstu i pogłębienie go na podstawie wnoszonych przez siebie wartości kulturowych, językowych, społeczno-politycznych, a przede wszystkim religijnych.

Droga rozwoju duchowego, wytyczona przez baskijskiego mistyka św. Ignacego Loyolę (1491-1556) i przedstawiona w książeczce *Ćwiczenia duchowne*, polega na rozważaniu treści biblijnych i przetwarzaniu ich w wyobraźni w wewnętrzne obrazy oraz na dostosowywaniu ich do realiów życia i realizacji w życiu codziennym. Ćwiczenia ignacjańskie proponowane są najczęściej jako zamknięte ośmiodniowe rekolekcje stacjonarne z towarzyszeniem indywidualnym”.

Trzeba dodać, że nasza książka jest swego rodzaju „miłosnym wyznaniem” dla ćwiczeń duchownych św. Ignacego, które Carl Gustav Jung nazywał „ćwiczeniami jogi człowieka Zachodu”. W ciągu pięciu stuleci praktykowania rekolekcji ignacjańskich na różnych kontynentach i w zetknięciu z różnymi kulturami, w uprzemysłowionych i rozwijających się krajach Wschodu i Zachodu powstawały różne formy metodyki dawania ćwiczeń. Połączenie ćwiczeń duchownych i bibliodramy można by traktować jako jedną z takich form. Propozycja ta nawiązuje w pewnym sensie do tradycji jezuickiego teatru barokowego, w którym gra bliższa była spontanicznym improwizacjom – odbywa-

ła się bez profesjonalnych aktorów, ustalonych tekstów i nie miała szczególnych ambicji artystycznych.

Pragniemy w tej książce dać wyraz naszej wspólnej sympatii dla klasycznej psychodramy, którą zawdzięczamy jej twórcy Jakubowi Leviemu Moreno. Metoda psychodramy przydatna jest zwłaszcza w inscenizacji scen biblijnych, wskazanych w ćwiczeniach duchownych. Oczywiście istnieją różne podejścia do bibliodramy, które mogą się nawzajem ubogacać, zostaną one uwzględnione także w tej książce. Jednak wydaje się nam ważne, by ze względu na odpowiedzialność za uczestników i kształcenie osób towarzyszących ograniczyć się do jednej wybranej metody. W naszym przypadku jest nią właśnie dynamika Morenowskiej psychodramy.

Książka ta nie ma być szczegółowym podręcznikiem ani opracowaniem dla znawców bibliodramy lub prowadzących ćwiczenia duchowne. Ma ona stanowić raczej wprowadzenie do tej metody dla osób zainteresowanych. Ufamy, że może stać się dla nich impulsem do refleksji nad własnym doświadczeniem zdobytym podczas rekolekcji ignacjańskich. Przytoczone przykłady mogą posłużyć czytelnikowi do tego, by już podczas lektury podejmował we własnej wyobraźni próby przedstawiania wybranych scen, które staną się przez to początkiem „wewnętrznej bibliodramy”.

Eckhard Frick SJ i Margret Fühles RSCJ